

ת"פ 44288/03/12 - מדינת ישראל - תביעות נגב נגד סאמי בן איברהים אבו עצא

בית משפט השלום בבאר שבע

כ' תמוז תשע"ה
07 יולי 2015

ת"פ 44288-03-12 מדינת ישראל נ' אבו עצא
בפני כב' השופט רון סולקין

המאשימה	מדינת ישראל - תביעות נגב
נגד	ע"י ב"כ עו"ד שירה רוג ועו"ד מזור טפירו
הנאשם	סאמי בן איברהים אבו עצא ע"י ב"כ עו"ד ליאור כהן

גזר דין

כתב האישום והסדר הטיעון

הנאשם שלפני נותן את הדין בגין עבירה של פריצה לרכב בכוונה לגנוב, בניגוד לסעיף 413' סיפא לחוק העונשין, תשל"ז - 1977.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן כ"א/1, בהן הודה במסגרת הסדר טיעון, בלילה שבין 14 - 15 לחודש יוני 2011, בשכונת מגורים בעיר באר-שבע, התפרץ הנאשם לרכב מסוג פורד פוקוס מ.ר. 50-048-51, בכך שניפץ את שמשת חלון דלת ימין, וזאת בכוונה לבצע גניבה.

בין הצדדים נקשר הסדר במסגרתו הופנה נאשם לשירות המבחן למבוגרים. ההסדר לא כלל הסכמות ענשיות, והתביעה הודיעה כבר במעמד עריכתו, כי תטען לענשים שהם מאסר בפועל, לרבות הפעלת מאסר מותנה שתלוי ועומד כנגד הנאשם; מאסר מותנה; קנס. ההגנה ביקשה, כי שירות המבחן יתיחס בתסקירו לאפשרות הארכת המאסר המותנה.

ראיות לעונש

התביעה הגישה, לענין העונש, את גליון הרשעותיו הקודמות של הנאשם (ת/1), ממנו עולה, כי הנאשם הורשע, בעברו, בעבירות בתחום המין; הפרת הוראה חוקית; וכן מספר עבירות שענינן פריצה לרכב או גניבה מרכב.

הנאשם אף ריצה מאסר בעברו. עוד הגישה התביעה את גזר דין שניתן בתיק פ.ח. 1080/07 (ת/2), וזאת לצורך הוכחת המאסר המותנה.

ההגנה לא הגישה ראיות כלשהן לענין העונש.

הערכת שירות המבחן

בענינו של הנאשם הוגשו שלושה תסקירים, נושאי תאריך 07.09.14; 27.01.15; 19.05.15.

התסקירים מפרטים נסיבותיו האישיות של הנאשם, כבן 33 שנים, מובטל, בעברו תאונת דרכים בעקבותיה אובחן כי סובל מהפרעה בתר-חבלתית (פוסט טראומה). הנאשם נשוי ואב לששה ילדים.

שירות המבחן התרשם, כי הנאשם עבר עבירה על רקע מצבו הנפשי כמפורט.

שירות המבחן המליץ לשלב הנאשם בהליך טיפולי.

הנאשם שולב בהליך טיפולי, בין היתר במרכז לטיפול בהתמכרות לאלכוהול.

סיכומו של דבר, לאחר תקופה בה השתלב הנאשם באופן תקין בטיפול, המליץ שירות המבחן להעמידו בפיקוח למשך שנה ובנוסף להאריך המאסר המותנה התלוי ועומד כנגדו ולחייבו לחתום על התחייבות להמנע מעבירה. לנוכח טענות הנאשם בדבר מצבו הכלכלי, המליץ שירות המבחן להמנע מהשתת עונש ממשי בדמות של"צ וכן להמנע מלחייבו לפצות את נפגע העבירה.

טענות הצדדים

התביעה מדגישה הנזקים הנגרמים לציבור כתוצאה מעבירות אלה, וכן היותן קלות לביצוע וקשות לאיתור ולחשיפת מבצעה. התביעה מדגישה את עברו הפלילי של הנאשם, אשר הורשע בעבר בעבירות דומות. התביעה טוענת, להפעלת המאסר המותנה ובנוסף להטיל על הנאשם מאסר בפועל במתחם שבין 4 ל-8 חדשים; מאסר מותנה; קנס ופיצוי לנפגע העבירה.

ההגנה מבקשת לשים הדגש על שיקולי השיקום. בדיון מיום 12.02.15 הפנתה ההגנה לנכונותו של הנאשם לפצות את נפגע העבירה בגין מלוא הנזק שנגרם לו, והמשך הדיון נדחה, בין היתר, על מנת לאפשר לנאשם להפקיד את כספי

הפיצוי, ואולם, בדיון שלאחר מכן, חזרה בה ההגנה מהצעתה זו ועתרה להמנע כליל מהשתת פיצוי, ולחלופין להשתת פיצוי "מינורי ככל שניתן".

בדברו האחרון של הנאשם מסר, כי השתתף בהליך הטיפול וכי הפך, לשיטתו, לאדם נורמטיבי.

דין והכרעה

היות שהנאשם הורשע בעבירה של פריצה לרכב בכוונה לגנוב, אך לא היתה, בכתב האישום, התייחסות בנוגע לשאלה, כלום מטרת הפריצה היתה גניבת הרכב כולו, או גניבת מטלטלין מתוכו בלבד - אין לבית המשפט אלא להניח, לטובת הנאשם, את האפשרות השניה.

עבירות של פריצה לרכב במטרה לגנוב הפכו נפוצות עד כדי מכת מדינה.

הטענות הנשמעות בזכות הקלה בעונש בגין עבירות אלה נובעות מראיה צרה של האירועים ושל משמעותם, בלא בחינת השלכות הרחב.

עוד נתקל בית המשפט, לא פעם, בטענות לפיהן פוצה בעליו של כלי רכב לאחר פריצתו על ידי חברת הביטוח, ומשכך - הלכה למעשה - לא נגרם לו נזק. גם טענה זו אינה מדויקת. אזרח שרכבו נפרץ חש פגיעה בתחושת הבטחון שלו; נדרש לטרח רבה. גם אם מפוצה בגין הנזק לרכב, ישנם תמיד נזקים נלווים, כמו עצם ההתרוצצות לתיקון הנזקים; שהות בלא רכב לתקופה מסוימת; שינוי בתכניות; התמודדות עם גופים ביורוקרטיים כגון לצורך הגשת תלונה או תביעת פוליסת הביטוח; אבדן מטלטלין שונים שהיו ברכב, פעמים רבות בשווי ניכר, ואשר לרוב אינם מבוטחים; ועוד.

בנוסף, קימת עליה מתמדת בעלות פרמיות הביטוח בגין כלי רכב, המגולגלת על הצבור כולו, בשל העליה בשכיחות העבירות.

המחוקק ראה להעמיד בצדה של עבירת הפריצה לרכב בכוונה לגנוב עונש מירבי זהה לזה שנקבע לעבירת הגניבה (ראה סעיף 413 סיפא לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, והשווה עם סעיף 413ב(א) לאותו חוק).

אשר למתחם הענישה בגין עבירות של פריצה לרכב בכוונה לגנוב מטלטלין מתוכו:

בגזר הדין ת.פ. 25397-03-13 סקר חברי, כב' השופט ד. בן טולילה, את הפסיקה הרלבנטית באופן מקיף, וקבע מתחם ענישה שינוע בין מספר חדשי מאסר לריצוי בפועל, יתכן בדרך של עבודות שירות, ועד שנה מאסר בפועל, בגין כל עבירה מסוג זה. באותו מקרה, השית בית המשפט, בגין שבעה מקרים של

פריצה לרכב, בהם ששה מקרים של גניבת מטלטלין מהרכב, מאסר בפועל בן 30 חדשים וענשים נלווים (חמישה חדשים מהתקופה הפעלת מאסר מותנה במצטבר);

· בפסק הדין ע.פ. 736-09-12 התקבל ערעור המדינה על קולת העונש בגין חמש עבירות של פריצה לרכב ושלוש עבירות של גניבת מטלטלין מתוכו. עונשו של הנאשם הוחמר ל-14 חודשי מאסר בפועל, תוך שערכאת הערעור מדגישה, כי אינה ממצה הדין עם המערער;

· בגזר הדין ת.פ. 20905-03-12 נגזרו על נאשם 36 חודשי מאסר בפועל בגין תשעה מקרים של התפרצויות לרכב;

· בגזר הדין ת.פ. 22913-03-12 נקבע מתחם הענישה בעבירות של התפרצות לרכב וניסיון גניבה של מטלטלין, בין ארבעה לעשרה חדשי מאסר.

לאור האמור, מוצא בית המשפט להעמיד את מתחם הענישה בגין עבירה זו כך שינוע בין 4 ל-10 חדשי מאסר. משעתרה התביעה למתחם שרף העליון שלו נמוך יותר - במקרה דנן, לא ישים בית המשפט עצמו קטיגור ולא יחרוג לחומרא מהמתחם אליו עתרה התביעה.

בהתאם להוראות סעיף 40ד' לחוק העונשין תשל"ז - 1977, רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם הענישה, כאשר מוצא סיכוי ממשי לשיקומו של הנאשם.

במקרה דנן, לנוכח הנסיבות המפורטות בתסקירים מטעם שירות המבחן; לנוכח הערכת שירות המבחן בדבר סיכוי ממשי לשיקומו של הנאשם ולנוכח כך שהוצגה תכנית טיפולית מסודרת והנאשם אף החל השתלבותו בה למשך תקופה ממשית - הרי חרף עברו הפלילי של הנאשם, מוצא בית המשפט לחרוג לקולא מהמתחם, וזאת על מנת לאפשר לנאשם להשלים ההליך הטיפולי, מה שבסופו של דבר עשוי לבוא לתועלת החברה כולה ולא רק לטובת הנאשם עצמו.

לפיכך, יורה בית המשפט על הארכת המאסר המותנה התלוי והעומד כנגד הנאשם ועל העמדתו בפיקוח שירות המבחן.

יחד עם זאת, אין בית המשפט מוצא לקבל המלצת שירות המבחן במלואה, משאינה כוללת כל רכיב ענישה במישור המעשה. אמנם, תסקיר שירות המבחן התייחס להטלת של"צ וביקש להמנע מכך לאור ההליך הטיפולי עמו מתמודד הנאשם. כן עתר להמנע מהשתת רכיב של פיצוי לנפגע העבירה, חרף דברי הנאשם עצמו כפי שהובאו בפסקה החמישית לעמוד השני בתסקיר נושא תאריך 07.09.14, שם הביע נכונות לפצות את נפגע העבירה.

מתסקיר שירות המבחן עולה, כי הנאשם מובטל ומזה שנים ארוכות לא עובד כלל. בנסיבות אלה, אין בית המשפט מוצא כל מניעה, כי יבצע עונש מסוג עבודות של"צ, שהוא עונש מינימלי ביותר, אך מהווה העונש היחיד שניתן להטיל ביחד עם הארכת מאסר מותנה.

אשר לשאלת העיצומים הכספיים - לנוכח כך, שהעבירה כוונה למען בצע כסף, ולאור הנזקים שנגרמו לנפגע העבירה - אין בית המשפט רואה מנוס מהשתת עיצומים כספיים, בדמות קנס ופיצוי לנפגע העבירה. כאמור, הן הנאשם והן הסניגור הציעו לפצות את נפגע העבירה, וחזרו בהם, בדיון האחרון, רק לאחר ששירות המבחן נמנע מלהמליץ על כך.

בנוגע לגובה העיצומים שיושטו - יש להבחין בין רכיב הקנס לרכיב הפיצוי. בעוד שבנוגע לרכיב הקנס ראה המחוקק לקבוע, כי על בית המשפט להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם (ראו סעיף 40ח' לחוק העונשין, תשל"ז - 1977), הרי בנוגע לרכיב הפיצוי נקבע בפסיקה, פעם אחר פעם, כי אל לבית המשפט לשקול כלל את מצבו הכלכלי של העברין, וזאת היות שרכיב ענישה זה הינו בבחינת סעד בעל מאפיינים אזרחיים במסגרת ההליך הפלילי. כשם שבהליך אזרחי, אין רלוונטיות ליכולת הכלכלית של הנתבע לצורך קביעת פיצוי על הנזק שגרם - כך גם בהליך הפלילי. אם אין באפשרות נאשם כלשהו לשלם הפיצוי - רשאי לפנות לגורמים המוסמכים בבקשה לפרוס התשלומים.

פיצוי לטובת נפגע עבירה נפסק מתוקף סמכותו של בית המשפט בהתאם להוראות סעיף 77 לחוק העונשין, הקובע:

(א) הורשע אדם, רשאי בית המשפט לחייבו, בשל כל אחת מן העבירות שהורשע בהן, לשלם לאדם שניזוק על ידי העבירה סכום שלא יעלה על 258,000 שקלים חדשים לפצוי הנזק או הסבל שנגרם לו.

(ב) קביעת הפצויים לפי סעיף זה תהא לפי ערך הנזק או הסבל שנגרמו, ביום בצוע העבירה או ביום מתן ההחלטה על הפצויים, הכל לפי הגדול יותר.

(ג) לעניין גביה, דין פצויים לפי סעיף זה כדין קנס; סכום ששולם או נגבה על חשבון קנס שיש בצדו חובת פצויים, ייזקף תחילה על חשבון הפצויים.

פסיקת בית המשפט העליון קבעה מספר תכליות לפיצוי נפגע עבירה, ובין היתר:

א. ראש וראשית - הכרה חברתית כללית והכרה של מערכת המשפט בפרט בסבלו של הנפגע, תוך מתן משקל למעמדו במסגרת ההליך הפלילי;

ב. שנית - חסכון בזמן לנפגע העבירה תוך מתן סעד כספי בזמן קצר, ומניעת מפגש נוסף בינו לבין העברין במסגרת הליך אזרחי;

ג. שלישית - מהווה תשלום הפצוי מעין הליך "היטהרות" שיש בו כדי לסייע לעברין להכיר בעבירה שביצע, לפעול לתיקון המעוות ולהשתקם.

ראה לעניין זה ע.פ. 8745/08 פלוני נ' מדינת ישראל ואח' (פורסם במאגרים):

לפיצוי שנפסק לטובת נפגע עבירה קיימות מספר תכליות שונות... בין התכליות האמורות ניתן לציין את הבאות: מתן סעד לנפגע העבירה בטווח זמנים קצר, מבלי שייאלץ להמתין לסיום הליכים אזרחיים בעניינו; מניעת מפגש מחודש עם

העברין שפגע בו במסגרת של הליך אזרחי נוסף; הכרה חברתית בסבלו של הנפגע; העלאת מעמדו של קורבן העבירה בהליך הפלילי, כחלק מהמגמה לשלבו בהליך הפלילי ולהכיר בזכויותיו במסגרת הליך זה ואף יסוד של היטהרות לעברין עצמו, שחיובו בפצוי לטובת הנפגע עשוי לתרום לשקומו (ראו: ע"פ 7895/04 פלוני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 2.8.2006); רע"פ 9727/05 פלוני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 8.8.2007); ע"פ 6452/09 עלי נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 22.7.2010) (להלן: עניין עלי)).

זאת, מעבר להיות הפיצוי חלק מתמהיל הענישה הכולל המוטל על הנאשם, אשר יש בו כדי להביע החומרה אותה רואה מערכת אכיפת החוק במעשיו של הנאשם, ואף להרתיע נאשמים מלשוב ולבצע עבירות.

פיצוי נפגע העבירה מהווה סעד בעל אופי אזרחי במסגרת ההליך הפלילי. ראו רע"פ 2976/01 **אסף נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 418, שם הגדירו כב' השופט מ. חשין, בלשונו הציורית, כ"ברבורון בין ברווזונים".

בהיותו סעד בעל מאפיינים אזרחיים, נפסק, כי יכולתו הכלכלית של העברין אינה נתון בו על בית המשפט להתחשב בעת שומת הפיצוי. זאת, כשם שבהליך אזרחי, לא היה בית המשפט מתחשב בכך, לו היה העברין נתבע על ידי נפגע העבירה. ראו ע.פ. 5761/05 **מג'דלאוי נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים):

לגוף הדברים, אין הסכום קשור מטבעו ביכולתו הכלכלית של החייב, כשם שבמשפט אזרחי אין בודקין בקביעת חיוב את יכולתו של החייב, ובהליך אזרחי דבר אחרון זה הוא עניין להוצאה לפועל לענות בו; ולכן הנושא שהעלה בא כוחו המלומד של המערער כעיקר טיעונו, קרי, אי יכולתו הכלכלית של שולחו, אינו יכול לשמש אמת מידה. לכאורה, ואיני מדבר דווקא במקרה דנא, תיתכן סיטואציה שבה ייפסק סכום שבשעת פסיקתו אין החייב יכול לעמוד בו, ולימים ישתפר מצבו הכלכלי אם מהשתכרות ואם ממקור אחר, ויכולתו תשתנה... המחוקק קבע כאמור סכום מירבי. שעה שבית משפט - כבמקרה דנן - מתקרב בקביעתו לסכום זה, אין בכך דופי, שהרי לא בכדי קבע המחוקק את אשר קבע, וכדברי השופט ד' חשין בע"פ 10213/05 פלוני נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] "נזק כללי, וסבל בכלל זה, אין מוכיחים שיעורו, והוא עניין להערכתו של בית המשפט". וככל שהמדובר בגביה, גם אם זו נעשית בדרך גביתו של קנס אין משמעה שליכותו של החייב, אם אין ידו משגת, אין נפקות; לפי הוראות פקודת המסים (גביה) שעל פיה נגבים הפצויים (סעיפים 77(ג) ו-70 לחוק), ובמיוחד לפי סעיף 5ב(א) לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, תשנ"ה-1995; מרכז זה הוא הגובה את הפצוי. לפי סעיף 5ב(א) רשאי המרכז לפי בקשת חייב 'לפרוס או לדחות את תשלומו של חוב, אם שוכנע כי היו סיבות סבירות לאי תשלום החוב, כולו או חלקו, במועדו, או כי קיימות נסיבות אישיות מיוחדות של החייב המצדיקות פריסה או דחיה של התשלום כאמור'.

עוד ראו רע"פ 2174/11 **לוזון נ' מדינת ישראל ואח'** (פורסם במאגרים):

מן האמור עולה, כי אין פסול בקביעת פצוי גבוה יחסית (ובענייננו לא הגיע לא למירב שבחוק ולא קרב לסכומי הגזילה), אף מקום שהיכולת הכלכלית אינה גבוהה.

לאור האמור, רואה בית המשפט חשיבות לחייב הנאשם, בהתאם להצהרתו בפני שירות המבחן, בפיצוי לנפגע העבירה, וזאת הן תוך ראית מצבו וצרכיו של נפגע העבירה והן כחלק מתמהיל הענישה שיוטל על הנאשם, אשר זוכה להקלה מפליגה לאור הארכת המאסר המותנה, שכן גם רכיב ענישה זה עשוי להוות בעל מאפיינים הרתעתיים.

סיכום

לאחר שבית המשפט שמע את טענות הצדדים; עיין בראיות שהוגשו לענין העונש; עיין בתסקירים מטעם שירות המבחן למבוגרים; שמע דברו האחרון של הנאשם - גוזר על הנאשם הענשים הבאים:

א. הארך מאסר מותנה בין 8 חדשים מגזר הדין ת/2, למשך שנתיים מהיום;

ב. הנאשם ירצה עבודות של"צ בהיקף של 400 שעות, בהתאם לתכנית של"צ שתגובש ע"י שירות המבחן ותוגש לבית המשפט בתוך 30 יום מהיום. על הנאשם להתייב, בתוך 7 ימים מהיום, בשירות המבחן, לקבלת הוראות בנוגע לריצוי עבודות השל"צ. הנאשם מוזהר, כי אי התייבבות לריצוי עבודות השל"צ, או אי שיתוף פעולה בנוגע לריצוי - עלול להביא להפקעת צו השל"צ ולדין מחדש בשאלת העונש בתיק זה, על כל המשתמע מכך;

ג. הנאשם יעמוד במבחן למשך שנה מהיום. במסגרת צו המבחן, יהיה עליו להשתתף בכל הליך טיפולי או מעקבי כפי שיומלץ ע"י שירות המבחן. על הנאשם להתייב, בתוך 7 ימים מהיום, בשירות המבחן לקבלת הוראות מתאימות. הנאשם מוזהר, כי אי שיתוף פעולה במסגרת צו המבחן עלול להביא להפקעתו ולדין מחדש בשאלת העונש בתיק זה, על כל המשתמע מכך;

ד. קנס בסך 1,500 ₪ או 35 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם בשלושה שיעורים שווים ורצופים, החל מיום 01.08.16 ובכל 01 לחודש שלאחר מכן;

ה. פיצוי לנפגע העבירה, ע.ת. 1 בכתב האישום על סך 5,000 ₪. הפיצוי ישולם בעשרה שיעורים שווים ורצופים החל מיום 01.09.15 ובכל 01 לחודש שלאחר מכן;

ו. הנאשם יחתום התחייבות על סך 5,000 ש"ח להמנע מכל עבירה בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז 1977, פרק י"א, וזאת למשך שלוש שנים מהיום. ההתחייבות תיחתם עוד היום. לא תיחתם ההתחייבות - יאסר הנאשם למשך 35 יום.

עותק גזר הדין יועבר לשירות המבחן למבוגרים.

צו מבחן יוגש לחתימה בתוך 30 יום מהיום.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום כ' תמוז תשע"ה, 07 יולי 2015, במעמד הצדדים.